

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Krzysztof Depczyński(spr.)

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

del. SO Ryszard Badio

Protokolant: stażysta Ewa Borysewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w Łodzi

na rozprawie rozpoznał sprawę ze skargi E. G.

z udziałem A. S.

o uchylenie wyroku Stałego Sądu Polubownego

przy (...) Wojewódzkim Inspektorze Inspekcji Handlowej z siedzibą w Ł.

z dnia 24 października 2017 roku w sprawie pomiędzy E. G. a A. S. o rozstrzygnięcie sporu konsumenckiego, sygn. akt SSP.8421.20.2017

1. oddala skargę;

2. przyznaje adwokatowi R. T. z Kancelarii Adwokackiej w Ł. kwotę 1.476 (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) zł brutto tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną skarżącej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym i kwotę tę nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

I ACa 48/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 października 2017 r. Stały Sąd Polubowny przy (...) Wojewódzkim Inspektorze Inspekcji Handlowej z siedzibą w Ł. oddalił w całości żądanie E. G. skierowane przeciwko A. S. o rozstrzygnięcie sporu konsumenckiego dotyczącego usługi montażu szyb ozdobnych oraz szafek kuchennych w mieszkaniu wnioskodawczyni.

Skargę na wyrok Sądu Polubownego złożyła wnioskodawczyni. W piśmie precyzującym podstawy skargi zarzuciła:

- przeprowadzenie postępowania i wydanie wyroku przez Stały Sąd Polubowny przy (...) Wojewódzkim Inspektorze Inspekcji Handlowej, pomimo, że zapis na sąd polubowny jest nieważny z uwagi na wadę oświadczenia woli skarżącej z dnia 23 czerwca 2017 r. o wyrażeniu zgody na rozpoznanie przedmiotowego sporu z A. S. w ramach zapisu na sąd polubowny w postaci błędu wywołanego przez pracownika Biura Powiatowego Rzecznika Konsumentów w B. (art. 1206 § 1 pkt. 1 kpc),

- pozbawienie skarżącej możliwości obrony swych praw przez Stałym Sądem Polubownym przy (...) Wojewódzkim Inspektorze Inspekcji Handlowej w toku postępowania o sygn. SSP.8421.20.2017 z uwagi na niepoinformowanie skarżącej o możliwości ustanowienia pełnomocnika i wprowadzenia jej w błąd, że arbiter przez nią wyznaczony będzie działał w roli jej pełnomocnika (art. 1206 § 1 pkt. 2 kpc),
- niezachowanie wymagań w zakresie podstawowych zasad postępowania przed Stałym Sądem Polubownym przy (...) Wojewódzkim Inspektorze Inspekcji Handlowej wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie określenia regulaminu organizacji i działania stałych sądów polubownych przy wojewódzkich inspektorach inspekcji handlowej (Dz. U. 2017 r., poz. 1356) (art. 1206 § 1 pkt. 4 kpc).

W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie wyroku sądu polubownego, podnosząc, że nie wnosi o zawieszenie postępowania na podstawie art. 1209 § 1 kpc ani nie wnosi o zastosowanie art. 1209 § 2 kpc.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarga jest niezasadna.

Odnosząc się do zarzutu nieważności zapisu na sąd polubowny stwierdzić należy, że został on sformułowany wyłącznie na potrzeby uzupełnienia skargi, do której pełnomocnik skarżącej został zobowiązany zarządzeniem z dnia 15 marca 2018 r.. Zwrócić należy uwagę, że skarżąca w skardze z dnia 13 grudnia 2017 r. nie kwestionowała prawa sądu polubownego do rozstrzygnięcia jej sprawy, lecz trafność tego rozstrzygnięcia w związku z uchybieniami w postępowaniu dowodowym.

Uznając powyższe kwestie za istotne należy jednak zwrócić uwagę także na treść art. 84 kc regulującego kwestię błędu. art. 84 § 1 kc stanowi, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Aby powołać się na błąd musi on być istotny. W związku z tym art. 84 § 2 kc stanowi, że można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Kwestię, czy błąd jest istotny, ocenia się według znamion konkretnego przypadku. Istotny jest wówczas, gdy oceniając rzecz bezstronnie, każdy musi dojść do przekonania, że błędzący, gdyby nie był działał pod wpływem błędu, nie byłby zawarł umowy albo byłby ją zawarł inaczej. Czy zaś błąd odnosi się do głównego przedmiotu umowy, czy do jej właściwości, czy do osoby kontrahenta, nie może tu odgrywać roli decydującej. Wszystkie takie błędy mogą być bowiem istotne albo nieistotne, a więc obojętne; zależy to od tego, czy nie działając pod wpływem błędu, a oceniając rzecz rozsądnie, błędzący byłby zawarł umowę, czy nie. Jest to zawsze sprawą ustaleń faktycznych w oparciu o konkretne okoliczności towarzyszące złożeniu oświadczenia woli, które decydują o tym, że in concreto miał miejsce błąd istotny, który w innych okolicznościach mógłby nie uzyskać takiej kwalifikacji. Przyjęcie jako miernika istotności rozsądnego postępowania każdej innej osoby w podobnych okolicznościach prowadzi do wniosku, że nie wystarcza subiektywne odczucie istotności błędu przez błędzącego, ale niezbędna jest jego obiektywizacja. Takie stanowisko reprezentuje także judykatura (uzasadnienie uchwały SN z 31 sierpnia 1989 r., III PZP 37/89, LexisNexis nr (...), OSNCP 1990, nr 9, poz. 108).

Przyjmując, zatem, że mamy do czynienia z czynnością prawną nieodpłatną nie ma znaczenia kwestia czy to przeciwnik skargi wywołał błąd czy też pracownik Inspekcji handlowej. Ważne jest, aby błąd był istotny z punktu widzenia obiektywnego. Takiej sytuacji w tej sprawie nie mamy. Z treści skargi, a nie jej uzupełnienie wynika jednoznacznie, że skarżącej chodziło o rozstrzygnięcie sporu i bez znaczenia było, który sąd to rozstrzygnie. Również twierdzenie o braku kognicji sądu powszechnego jest nieprawidłowe. Kognicja ta występuje, aczkolwiek z ograniczeniami

wynikającymi z przepisów kodeksu postępowania cywilnego. W innym przypadku skarżąca nie złożyłaby skargi, która jest przedmiotem rozpoznania.

Stosownie do treści art. 88 § 1 kc uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. Strona składająca oświadczenie musi wykazać, że takie oświadczenie doszło do adresata. Poza dowodem wysłania oświadczenia w niniejszej sprawie strona skarżąca nie wykazała, aby przeciwnik skargi otrzymał oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia aby doszło do skutecznego uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli.

Na koniec należy wskazać, że pełnomocnik skarżącej nie miał prawa powoływać w uzupełnieniu innych podstaw skargi, jak tych, które wynikały ze skargi z dnia 13 grudnia 2017 r. (data nadania). Wskazać tu należy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2013 r. V CSK 171/13, LEX nr 1438974, w uzasadnieniu, którego stwierdzono, że podstawy uchylenia wyroku sądu polubownego wymienia wyczerpująco art. 1206 k.p.c. Sąd rozpoznający skargę jest związany przytoczonymi przez skarżącego podstawami, może więc uchylić wyrok sądu polubownego ze względu na zaistnienie podstawy wymienionej w art. 1206 w zasadzie o tyle tylko, o ile została ona powołana w skardze. Z urzędu, a zatem nawet bez przytoczenia w skardze, uwzględnia jedynie dwie z wymienionych w art. 1206 kpc podstaw uchylenia wyroku sądu arbitrażowego: wynikającą z ustawy niemożność rozstrzygnięcia sporu przez ten sąd (art. 1206 § 2 pkt. 1 kpc) i sprzeczność wyroku sądu arbitrażowego z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1206 § 2 pkt. 2 kpc).

Brak jest podstaw do uznania, aby skarżąca została pozbawienia możliwości swoich praw. Pełnomocnik skarżącej nie wskazał żadnego przepisu, który zobowiązywałby Sąd Polubowny do takiego działania. § 16 załącznika do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie określenia regulaminu organizacji i działania stałych sądów polubownych przy wojewódzkich inspektorach inspekcji handlowej faktycznie przewiduje taki obowiązek dla przewodniczącego, jednakże skarżąca podpisując zapis na Stały Sąd Polubowny odwołała się do regulaminu określonego rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 września 2011 r. w sprawie określenia regulaminu organizacji i działania stałych sądów polubownych sądów konsumenckich. Zapis na sąd polubowny jest umową i to strony wskazują regulamin na podstawie, którego będzie działał sąd polubowny. Późniejsza zmiana regulaminu nie ma znaczenia dla umowy zawartej przez strony. Przepisy regulaminu z 2001 r. nie przewidywały takiego obowiązku po stronie czy to przewodniczącego, czy sądu.

Dodatkowo należy wskazać, że z protokołu posiedzenia przed sądem polubownym wynika skarżąca składała wyjaśnienia, stawiała zarzuty, była aktywna i w niczym nie ograniczano jej praw. Spór dotyczył faktów, a nie kwestii prawnych, stąd i z tego powodu nie można mówić o pozbawieniu skarżącej możliwości obrony jej praw.

Twierdzenia o informowaniu skarżącej, że to arbiter wskazany przez nią będzie jej pełnomocnikiem jest całkowicie gołosłowne i nie poddaje się żadnej weryfikacji.

W ostateczności również z treści zarzutów należało uznać za bezzasadny. Jak już wcześniej zostało wskazane zarzut naruszenia § 28 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 6 lipca 2017 r. jest o tyle chybione, że przepisy te nie miały zastosowania w sprawie przed sądem polubownym. Skarżąca w zapisie na sąd polubowny wskazała regulamin z 2001 r., a druga strona podpisała taki zapis, stąd obowiązuje on strony. Pomijając jednak ten fakt, to wskazać należy, że kwestia zasięgnięcia opinii (§ 28 regulaminu) należy do uprawnień sądu polubownego a nie jego obowiązków. To od oceny przez Sąd polubowny zebranych dowodów będzie zależało czy zasięgnięciu opinii rzeczoznawców bądź innych osób. W postępowaniu zainicjowanym na skutek skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, sąd państwowy nie bada trafności oceny materiału dowodowego przeprowadzonej przez sąd polubowny, poprawności ustaleń faktycznych oraz wykładni i zastosowania prawa materialnego. Nie jest przedmiotem oceny sądu państwowego także zasadność określonego sposobu rozstrzygnięcia przez sąd polubowny spornego stosunku prawnego. Istotą skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego jest stworzenie mechanizmu kontrolnego respektującego z jednej strony odrębność i autonomię sądownictwa polubownego, z drugiej zaś strony zapobiegającego funkcjonowaniu w obrocie prawnym

orzeczeń sądów niepaństwowych naruszających praworządność. Postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sporu między stronami, lecz ma na celu wyłącznie zweryfikowanie twierdzeń skarżącego o wystąpieniu przytoczonych w skardze podstaw przewidzianych w art. 1206 § 1 kpc oraz ocenę, czy nie zachodzi któraś z przesłanek przewidzianych w art. 1206 § 2 kpc, bez względu na to, czy skarżący ją powołał.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 1207 § 2 kpc oddalił skargę.

O kosztach postępowania pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 14 ust. 1 pkt. 4 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016 r., poz. 1714 ze zm.).